

Oponentský posudek bakalářské práce

V. Vondrovský

*Dlouhé domy kultury s vypíchanou keramikou na sídlišti Hrdlovka-Liptice (okr. Teplice).
Archeologický ústav FF Jihočeské university v Českých Budějovicích. 2011.*

(Rozsah: 91 str. textu, 36 str. obrázků a foto, 56 str. příloh, 29 str. tabulek, celkový plán lokality.)

Práce obsahuje v textu šest kapitol a závěr, seznam literatury a příloh, bohatou dokumentaci obrazovou včetně grafů v textu a obsáhlou dokumentaci dat na excelových tabulkách. Rozsah i obsah plně odpovídá požadavkům na bakalářskou práci a svědčí o tom, že autor dobře zvládnul technickou stránku zpracování sídlištního archeologického materiálu i základy kvantitativní analýzy keramických nálezů z neolitických sídlišť.

Podává standardně historii naleziště v Hrdlovce (okr. Teplice), dějin bádání v přílehlé oblasti Podkrušnohoří i problematiku studia neolitických dlouhých domů. Text zahrnuje popis a diskusi k odkrytým domům s vypíchanou keramikou včetně staršího domu III a popis i rozbor datování klíčových zahloubených objektů, které se k těmto domům vztahují. V úvodu rekapituluje problematiku českého i evropského neolitu a stručně se zmiňuje také o některých detailech této problematiky. Celou práci potom v závěru charakterizuje jako přípravu na celkové zpracování nálezů z této lokality a lze jen souhlasit s postojem autora, že regionální rozdíly neolitu v Podkrušnohoří bude nutno i nadále zdůraznit.

Jádro práce tvoří popis a rozbor půdorysů osmi domů, které lze zařadit do období vypíchané keramiky, a analýza obsahu sedmi zahloubených objektů a lineární i vypíchanou keramikou. Část týkající se neolitických domů ze považovat za standardní popis a půdorysů, mezi nimiž zásadní roli hraje analýza půdorysu domu III. Ten patří k typu velké trojdílné stavby se zachovanou konstrukcí stěn v severní části, zdvojenými stěnami ve střední části poněkud neobvykle tvarovaných stěn v jižní části. Jižní stěna domu se vyznačuje přesahem kúlových jamek tzv. anty. Se stavbou domu III autor spojuje diskusi o dalších otázkách, jako je životnost architektury, počet obyvatel nebo problémy některých detailů konstrukce zejména ve středové části. Zde autor prokázal dobrou znalost problematiky i příslušné literatury.

Kromě reprodukce běžně opakovaných skutečností, zastavil se autor u problému datování domů podle nálezů ze stavebních jam. Tomuto problému je v současné době věnována velká pozornost a autor také cituje některé práce (str. 22). Přestože systém svojí analýzy založil na struktuře analýzy bylanského sídliště, pokusil se v tomto ohledu o revizi zaplňování datovaných objektů a analýzy jejich keramického obsahu podle kontextů většinou podle rozpoznatelných vrstev. Vzhledem k detailům provádění výzkumu v Hrdlovce to provedl jen u třech jam (261, 339, 1090). U objektu 261 sledoval velikost zlomků (Graf 3), ale výplň

shledal jako poměrně homogenní (str. 53). Nakonec jej datoval podle převahy keramiky zdobené vpichy (14%) nad keramikou zdobenou lineárně (5% do počátků vypíchané keramiky. U objektu 339 sledoval jeho různě zvrstvené výplně i rozdíly v uložení keramiky v částech objektu. Nakonec interpretoval zaplňování jámy ve dvou obdobích, první náhodně ve spodní části a druhé planýrkou v horní části. Obě části byly odděleny mazanícovou vrstvou z destrukce domu III (str. 61). Horní soubor je datován do mladšího až mladšího až pozdního stupně LnK, ale v podstatě typologicky (str. 61). Ostatní objekty (345, 1090 a 1092) datoval do průběhu pozdního stupně lineární keramiky. Podle toho zpřesnil dosavadní datování této význačné stavby na přechod od lineární do vypíchané keramiky.

V části pojednávající o analýze nálezových souborů se pokusil o metodicky zcela samostatný postup, který navazuje na dosavadní kritické hodnocení zatím používaných postupů a hypotéz. V tomto ohledu je text práce novátorská, v naší literatuře o neolitu zatím ojedinělá. Svým postupem autor přesáhl požadavky kladené na bakalářskou práci, protože se nejen dobře orientoval dané problematice, ale také zcela samostatně navrhl nové řešení. Jeho přístup nebude jistě definitivní, ale je to důležitý podklad pro novou diskusi o metodě analýzy neolitických sídlišť. Nebude asi beze zbytku akceptovatelný. Pokud se v textu vyskytnou problematické pasáže, je možno je většinou přisoudit zatím malé autorově zkušenosti s touto problematikou. To se týká namátkou určitým problematickým klasifikacím výzdobných technik, zejména určení brázděného vpichu na některých vypíchaných střepích, což není vždy jednoznačně potvrzeno připojenými kresbami. Bylo by možno jmenovat ještě další diskutovatelné detaily, které ale rozhodně nesnižují jednoznačný přínos celé práce.

Vzhledem k rozsahu i obsahu předložené práce mohu konstatovat, že požadavky na bakalářskou práci byly velmi dobře splněny a že práce může být předložena k obhajobě. Hodnocení práce bych navrhol jako výborné.

V Praze, dne 2.2.2012.

Prof. PhDr. Ivan Pavlů, DrSc.